

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 136/2022
12.05.2022. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранка Станића, председника већа, Татјане Матковић Стефановић и Татјане Миљуш, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Милан Думић, адвокат у ..., против туженог HELI VILJUŠKARI GROUP DOO Београд, Земун, чији је пуномоћник Ненад Ђурић, адвокат у ..., ради поништаја решења о отказу уговора о раду и враћања на рад, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 456/18 од 18.01.2021. године, у седници већа одржаној дана 12.05.2022. године, донео је следећу

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Београду Гж1 456/18 од 18.01.2021. године.

ОДБИЈА СЕ захтев тужиоца за накнаду трошкова ревизијског поступка.

Образложење

Пресудом Трећег основног суда у Београду 1 П1 146/14 од 19.10.2017. године, ставом првим изреке одбијен је тужени захтев тужиоца да се поништи, као незаконито, решење туженог о отказу уговора о раду дел. број ../2012 од 05.07.2012 године. Ставом другим изреке одбијен је тужбени захтев да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад на послове радног места који одговарају његовој стручној спреми (4 степен средње стручне спреме). Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом на име трошкова парничног поступка исплати износ од 155.250,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж1 456/18 од 18.01.2021. године ставом првим изреке, преиначена је првостепена пресуда у ставу првом и делу става другог изреке, тако што је усвојен тужбени захтев тужиоца и поништено, као незаконито, решење туженог о отказу уговора о раду број ../2012 од 05.07.2012 године и обавезан је тужени да тужиоца врати на рад. Ставом другим изреке укинута је првостепена пресуда у преосталом делу става другог изреке и тужба је у делу захтева да се обавезе тужени да тужиоца распореди на послове радног места који одговарају његовој стручној спреми одбачена. Ставом трећим изреке преиначено је решење о трошковима поступка садржано у ставу трећем изреке пресуде првостепеног суда тако што је одбијен захтев туженог да се обавезе тужилац да му накнади трошкове парничног поступка у износу од 155.250,00 динара, као неоснован. Ставом четвртим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу

од 228.000,00 динара. Ставом петим изреке обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка по жалби у износу од 33.000,00 динара.

Против правноснажне другостепене пресуде, у делу у ком није успео у спору, тужени је изјавио благовремену и дозвољену ревизију, због битне повреде одредаба парничног поступка, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и због погрешне примене материјалног права.

У одговору на ревизију тужилац оспорава ревизијске наводе туженог, те тражи накнаду трошкова поводом састава одговора на ревизију.

Испитујући побијану пресуду по одредби члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ број 72/11...18/20), Врховни касациони суд је одлучио да ревизија туженог није основана.

Пресуда је донета без учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку, на коју суд у ревизијском поступку пази по службеној дужности. Нису основани ревизијски наводи туженог да је другостепена одлука донета уз битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези члана 396. Закона о парничном поступку. Другостепени суд је сагласно одредбама члана 396. став 1 и 2. оценио битне жалбене наводе. Даље, побијана одлука заснована је на чињеничном стању које је утврдио првостепени суд оценом изведених доказа. Ревизијским наводима се оспорава правилност утврђеног чињеничног стања на којем су засноване нижестепене одлуке, што такође не представља дозвољени ревизијски разлог, по одредби члана 407. став 2. Закона о парничном поступку.

Ревидент сматра да преклузивни рок из члана 195. Закона о раду, за покретање спора, није могуће продужавати у ситуацији када истекне у недељу, или други нерадан дан, односно да се приликом оцене благовремености тужбе не могу применити одредбе Закона о парничном поступку које се односе на рокове утврђене тим законом и да се Закон о парничном поступку примењује на рокове одређене материјално – правним прописом само када је то изричито предвиђено. Указује и на то да није постојала законска обавеза послодавца да даје одговарајуће инструкције и рок за побољшање рада тужиоца, а да се не може применити Препорука Међународне организације рада број 166. из разлога што иста није ратификована у Републици Србији.

Према утврђеном чињеничном стању, тужилац је са туженим закључио уговор о раду број ..-08 од 01.11.2008. године, којим је радни однос засновао на неодређено време. Распоређен је на послове специјалисте продаје са IV степеном стручне спреме, а у опису послова за наведено радно место било је проналажење потенцијалних купаца, маркетиншке активности везане за робу (виљушкаре и другу робу коју производи тужилац) коју нуди купцима, сачињавање техничких спецификација у циљу сачињавања понуде, уговарање посла и асистенција при наплати из продаје. Према одредбама Правилника о организацији и систематизацији послова код туженог од 01.07.2008. године, не постоји систематизовано радно место „Специјалиста продаје“ са IV степеном стручне спреме. Дана 26.04.2012. године донета је одлука о образовању

комисије о утврђивању резултата рада тужиоца, на пословима специјалисте продаје, због сазнања да запослени дужи временски период не остварује никакве резултате рада, односно немарно извршава послове и радне задатке утврђене уговором о раду. Комисија туженог формирана од три члана, саставила је дана 30.04.2012. године извештај о утврђивању резултата рада АА, из којег произлази да за дужи временски период запослени АА – тужилац, не остварује никакве резултате рада, односно немарно извршава послове и радне задатке утврђене Уговором о раду, јер у последњих шест месеци није урадио, нити закључио ниједан посао на пословима продаје виљушкара, тј. робе коју тужени нуди купцима на тржишту Републике Србије и да је за претходну годину рада остварио минималан број продаја, због чега су његови резултати рада испод сваког минимума услед неизвршавања радних обавеза по уговору о раду. Утврђено је да за период новембар 2011. – април 2012. године, тужилац није остваривао потребне резултате рада, тј. није остваривао постављене радне циљеве (таргете), да је у периоду 09.05.2011. – 09.03.2012. године тужилац продао шест виљушкара, а постављена норма тужиоцу је била продаја три виљушкара месечно, да је писаним путем тужилац добијао налог од стране непосредног руководиоца у mail-у од 07.12.2011. године да достави преглед активности за последње две недеље. Дана 26.06.2012. године тужилац је примио упозорење о постојању разлога за отказ уговора о раду, којим је упозорен од стране туженог на постојање разлога за отказ уговора о раду због чињења повреде радне обавезе, неизвршавања или несавесног, немарног и неблаговременог извршавања радних обавеза и дана 05.07.2012. године тужени је донео решење о отказу уговора о раду тужиоцу због неостваривања резултата рада, позивајући се на одредбе члана 179. тачка 1. и члана 192. став 1. Закона о раду. Према образложењу решења, комисија образована од стране туженог за утврђивање резултата рада тужиоца је у извештају од 30.04.2012. године утврдила да запослени тужилац у последњих 6 месеци није остваривао адекватне резултате рада на пословима продаје виљушкара, као и да је за претходних годину дана остварио минималан број понуда.

Првостепени суд је правилно ценио истакнути приговор неблаговремености тужбе, као неоснован. Од уручења оспореног решења (23.07.2012. године) последњи дан рока од 90 дана, прописан чланом 195. став 2. Закона о раду („Сл. гласник РС бр. 24/2005, 61/2005, 54/2009), пао је у недељу, о чему међу странкама нема спора, те рок истиче протеком првог наредног радног дана, што је понедељак 22.10.2012. године, када је тужба и поднета препорученом пошиљком предатом пошти. Тако се рачунају рокови применом одредаба члана 103. Закона о парничном поступку.

Међутим, првостепени суд је оценио да су испуњени у свему услови из члана 179. став 1. тачка 1. Закона о раду, важећег у време доношења решења о отказу уговора о раду, те је као неоснован одбио тужбени захтев.

Другостепени суд је становишта да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање погрешно применио материјално право. Према закључку другостепеног суда, послодавац – тужени, није омогућио тужиоцу услове за побољшање рада, јер приликом утврђења да тужилац не остварује резултате рада, од стране образоване комисије и израде извештаја исте комисије од 30.04.2012. године, тужени није оставио тужиоцу одговарајуће инструкције и рок за побољшање рада и након тог датума нису поново утврђивани резултати рада тужиоца. Следом,

другостепени суд налази да је оспорено решење о отказу уговора о раду тужиоцу због неостваривања резултата рада донето у незаконито спроведеној процедури, услед чега је применом одредби члана 179. тачка 1, члана 180. став 1. и 191. Закона о раду („Сл. гласник РС“ број 24/05...54/09), те члана 166. Препоруке МОП преиначио првостепену пресуду, поништио решење о отказу уговора о раду и обавезао туженог да врати тужиоца на рад.

Другостепени суд је правилном применом материјалног права извео закључак да је тужбени захтев основан, јер у конкретном случају нису били испуњени услови за примену отказног разлога из члана 179. тачка 1. Закона о раду. За своју одлуку дао је разлоге које у свему као правилне и потпуне прихвата и Врховни касациони суд.

Чланом 179. тачка 1. Закона о раду („Сл. гласник РС“ број 24/05...54/09), на који се позвао тужени послодавац у оспореном решењу, прописано је да послодавац може запосленом да откаже уговор о раду ако за то постоји оправдани разлог који се односи на радну способност запосленог и његово понашање, и то ако не остварује резултате рада или нема потребна знања и способности за обављање послова на којима ради.

По оцени Врховног касационог суда другостепени суд је правилно закључио да тужени није правилно применио члан 179. тачка 1. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр.24/2005, 61/2005 и 54/2009), јер је пропустио да на поуздан начин утврди да предвиђене резултате рада тужилац не остварује, будући да му уз упозорење из одредбе члана 180. Закона о раду није дао инструкције са остављањем одређеног рока за побољшање радног учинка. Правилан је закључак да је тужени достављањем писаног упозорења тужиоцу формално обезбедио право на одбрану које је прописано чланом 7. ратификоване Конвенције МОП број 158 о престанку радног односа на иницијативу послодавца, а не и Препоруку број 166. То произлази из чињенице што је Комисија, која је утврђивала резултате рада тужиоца, сачинила извештај 30.04.2012. године, а тужени је упозорење издао 26.06.2012. године, којим је упозорен од стране туженог на постојање разлога за отказ уговора о раду због чињења повреде радне обавезе, неизвршавања или несавесног, немарног и неблаговременог извршавања радних обавеза, а решење о отказу уговора о раду донето је већ 05.07.2012. године. Тужени је, као послодавац, пропустио је да тужиоцу остави примерени рок у коме би тужилац имао шансу да побољша радни учинак, и да потом поново оцени да ли је дошло до побољшања и да тек након те процедуре оцени да ли су испуњени услови за отказ уговора о раду. Правилно је другостепени суд применио ратификовану Конвенцију МОП-а број 158 о престанку радног односа на иницијативу послодавца са Препоруком број 166. У складу са њиховом садржином је и пракса Врховног касационог суда, па су без утицаја наводи ревидента који указују на немогућност примене Препоруке број 166 Конвенције МОП број 158.

Будући да тужени није оставио тужиоцу одговарајуће инструкције и рок за побољшање рада и након тога нису поново утврђивани резултати рада тужиоца, то је решење којим му је отказан уговор о раду незаконито, у смислу члана 179. тачка 1. Закона о раду и тужени је у обавези да тужиоца врати на рад у смислу члана 191. став 1. тог закона.

На основу наведеног, Врховни касациони суд је применом члана 414. став 1. Закона о парничном поступку одбио ревизију туженог као неосновану, као у ставу првом изреке пресуде.

На основу овлашћења из члана 165. став 1. Закона о парничном поступку одбијен је захтев тужиоца за накнаду трошкова у вези са поднетим одговором на ревизију, као у ставу другом изреке пресуде, јер се не ради о трошковима потребним ради вођења парнице у смислу члана 154. Закона о парничном поступку.

**Председник већа-судија
Бранко Станић,с.р.**

**За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић**